

BRANDKÄRSTIDSKRIFT

N:r 8
november

Organ för Svenska Brandkärnans Riksförbund.
Redaktion: Nybrog. 50, Stockholm 5. Tel. Ö. 6308. Postg. 4870.
Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1932
14 årgången

SLÄCKNINGSKOSTNAD.

*Riktlinjer för utbetande av överenskommelser mellan olika kommuner. —
Försäkringsanstaltens överenskommelse rörande ersättning
för släckningskostnad jämte maximitaxa.*

Svenska Brandskyddsföreningen och Svenska Brandkärnans Riksförbund uppdrogo på sin tid åt en samarbetsdelegation att utreda frågan om lämplig form för överenskommelse angående släckningshjälp kommunerna emellan samt att framkomma med härför erforderliga förslag.

Delegationen, som bestod av brandcheferna Svinhufvud och Stridbeck samt direktörerna Bylund och Graneli, utarbetade i början av detta år följande

FÖRSLAG

till överenskommelse ang. kommunal släckningshjälp, uppgjort av delegerade från S. B. F. och S. B. R.

Härmed förbinder sig.....
för det fall, att .....

brandkår på anmodan uttrycker till plats inom.....
område att utgiva ersättning enligt nedanstående grunder:

3 kr. i timmen för varje i utryckningen deltagande befäl, underbefäl och brandman, varvid påbörjad timme räknas såsom hel.

20 kr. i timmen för den sammanlagda körtiden till och från eldstället för varje i utryckningen deltagande, brandkåren tillhörig automobil, med eller utan bogserad spruta, varvid påbörjad timme räknas såsom hel; i denna ersättning inbegripes kostnad för bränsle, smörjmedel och slitage.

15 kr. i timmen för maskindriven spruta i arbete, varvid påbörjad timme räknas såsom hel; i denna ersättning inbegripes kostnad för bränsle, smörjmedel och slitage.

15 % av värdet av vid tillfället använd tryckslang jämte därtill hörande kopplingar (dagens inköpspris).

Verkliga värdet av förkommen eller förstörd materiel och förkomna eller förstörda persedlar.

Självekostnadspris för reparationer av skadad materiel, skadade persedlar och för förhyrda fordon.

..... förbinder sig därjämte, att, om någon av ..... brandkårs personal skadas eller avlider till följd av olycksfall, som inträffat vare sig under själva eldsläckningsarbetet eller under utryckning eller inryckning från liksom under färd inom ..... område, gottgöra ..... samtliga de utgifter, av vad slag de vara må, vilka ..... kan få vidkännas på grund av gällande lagstiftning om försäkring av olycksfall i arbete eller på grund av ..... i övrigt gent emot sina befattningshavare åtagna förpliktelser.

Vidare förbinder sig ..... att, om skada tillskyndas annan person eller annans egendom under brandkårens utryckning till eller inryckning från liksom under dess färd inom ..... område, ersätta ..... allt vad ..... till följd därav kan bli skyldig utgiva.

Ovanstående förbindelse, som äger giltighet oberoende av vem som påkallar brandkårens utryckning och under förutsättning att överenskommen lösen därvid lämnas, träder i kraft den ..... och gäller tills vidare med en månads ömsesidig uppsägning, dock att sådan uppsägning av förbindelsen icke kan verka rubbade i de för framtiden gällande förpliktelser ..... under förbindelsens giltighetstid redan åtagit sig.

*

Förslaget har sedermera godkänts av de båda organisationerna, varjämte Svenska Stadsförbundets styrelse

meddelat, att styrelsen för sin del icke har något att erinra mot det utarbetade förslaget, men att styrelsen i detta sammanhang ville framhålla vikten av att ingångna överenskommelser om släckningshjälp icke få föranleda de mindre samhällena att försumma sitt brandförsvaret i förlitande på en närbelägen stads större resurser.

Till ledning för nyssnämnda samarbetsdelegations arbete hade en av brandchefen Axel Svinhufvud, assurersdirektör Karl Thorngren och brandspektör K. A. Janzon bestående kommitté inom Svenska Brandskyddsföreningen avgivit följande

Riktlinjer för utarbetande av överenskommelser ang. inbördes släckningshjälp.

Att ett samhälles brandväsen bistår en främmande kommun vid allvarlig brandfara har alltid ansetts vara en moralisk skyldighet. Genom de senare årens snabbt fortskridande automobilisering av brandväsendet har möjligheten att lämna hjälp till även ganska långt avlägsna platser i hög grad ökat. Men jämsides härmed har också den risk, det hjälpgivande samhället ikläder sig genom att bortsända en avsevärd del av sitt manskap och sin dyrbara materiel i hög grad ökat. Behovet av bestämmelser, som reglera under vilka omständigheter och i vilken omfattning sådan hjälp kan och bör lämnas, är därför påtagligt.

I de flesta samhällens brandordningar förekommer en bestämmelse, hämtad ur den av Kommunikationsdepartementet utfärdade »Handledning vid utarbetandet av brandordningar för städer, köpingar och municipalsamhällen», av följande lydelse: »Påkallas brandstyrkans biträde för släckning av eldsvåda, som utbrutit inom ett avstånd av 2 km. (ibland 1, ibland 3—5) från samhällets gräns, må på brandchefens beprövande bero, huruvida och i vilken utsträckning sådant biträde må lämnas. Är avståndet större än nu

nämnt, skall brandchefen först inhämta samtycke av brandstyrelsens ordförande eller vice ordförande eller vid förfall för dem av ordföranden i magistraten, innan biträde lämnas.»

Det är emellertid tydligt, att den, som beslutar om utsändandet av samhällets brandväsen, vare sig det är brandchefen eller kommunal myndighetsperson, påtager sig ett stort ansvar genom sitt beslut. Finns däremot ett avtal, fastställt av samhällets beslutande myndighet, så måste detta följas. Även ur denna synpunkt är således ett på förhand träffat avtal av stort värde.

Ett avtal om släckningshjälp mellan två kommuner bör innefatta vardera kommunens rättigheter och skyldigheter. Ett sådant avtal måste givetvis vara uppgjort med hänsyn till de lokala förhållandena och kan icke uppgöras efter ett visst formulär, lika för alla kommuner. Ett avtal mellan t. ex. en större stad och ett närliggande municipalsamhälle måste således få annan formulering än ett avtal mellan en stad och en landskommun. En grundprincip för varje avtal om hjälp till ett samhälle eller landskommun bör dock alltid vara, att det hjälpsökande samhället resp. kommunen så långt möjligt är själv ordnar ett eget brandväsen.

I en överenskommelse av släckningshjälp mellan två samhällen, som båda skola äga ordnade brandväsen i enlighet med brandstadgans Avd. 1, böra finnas bestämmelser om:

- 1) storleken av den hjälp, som vardera samhället är skyldigt lämna det andra,
- 2) hur alarmering av det andra samhällets brandväsen skall ske,
- 3) vem som skall äga rätt att taga högsta befälet över den gemensamma brandstyrkan,
- 4) hur ersättning för den lämnade hjälpen skall utgå,
- 5) garantier ifråga om event. skador å manskap och materiel tillhörande den hjälpande kåren samt

6) förbehåll att vid event. brand inom det egna samhället ävensom i vissa andra fall skyldighet att lämna hjälp uppbör.

I en överenskommelse mellan ett större samhälle och närliggande landskommun, där brandväsendet på sin höjd kan vara ordnat i enlighet med brandstadgans Avd. II, böra ovanstående bestämmelser med undantag av den i punkt 3) intagna förefinnas.

Ifråga om anförda punkter, som böra införas i ett avtal om släckningshjälp, kunna följande synpunkter framhållas:

1. *Storleken på den lämnade hjälpen* är givetvis beroende på de resurser, det hjälpgivande samhället förfogar över. Samhället får ej, hur trängande behovet i grannkommunen än är, avhända sig alla resurser utan att på förhand hava säkerställt sig på annat sätt. Som regel bör gälla, att av manskap högst en tredjedel av den disponibla styrkan utsändes och av redskap högst hälften. Denna regel kan emellertid icke följas i de tätliggande småsamhällena på Skånes landsbygd, där i allmänhet endast ett fordon finns på varje plats. Vid utarbetandet av de för dessa samhällen planerade (och delvis genomförda) utryckningsplanerna bör emellertid iakttagas, att för varje samhälle, vars brandkår enligt planen uttryckt till närliggande samhälle, minst ett samhälles brandkår finns i reserv.

Innan överenskommelse med ett grannsamhälle om släckningshjälp träffas, bör utredas, huruvida samhället äger för dylik hjälp lämplig redskap. Har samhället t. ex. endast en automobilmotorspruta, bör, med det undantag som ovan nämnts ifråga om Skåne, ingen sådan överenskommelse träffas. Även om vattenledning skulle finnas och bilmotorsprutan således icke skulle utgöra det enda eldsläckningsmedlet, bör samhället icke avhända sig det enda utryckningsmedel det förfogar över. Dessutom är en bilmotorspruta, särskilt av den större typen, många gånger ett så gott som värdelöst red-

skap på landsbygden. En tung bil kan ofta icke komma fram på de bygdevägar, som finnas, och även om den kan komma fram till brandstället, kan den i de flesta fall icke köras till någon vattenhämtningsplats. Överhuvudtaget är en bilmotorspruta, även av lättare slag, olämplig på landsbygden, där vattenhämtningsstället kan ligga flera hundra meter från brandstället.

Den redskap, som bäst lämpar sig för utryckning på landet, är en lätt men kraftig utryckningsbil och en bogserbar, eventuellt bärbar, motorspruta.

2. *Hur alarmering av det hjälpgivande samhällets brandväsen skall ske*, är beroende på hur detta samhälles alarmsystem är ordnat. I städer och andra större samhällen finns i regel brandtelegraf med ständig vakt. Alarmering sker då enklast genom telefonering till vaktcentralen. Givetvis bör icke vem som helst inom den hjälpsökande kommunen få telefonera till telegrafvakten och alarmera brandkåren, utan detta bör förbehållas vissa personer inom kommun, som genom ett på förhand överenskommet lösenord kunna legitimera sig inför telegrafvakten. På lämpligt sätt t. ex. på anslagstavlor bör meddelas inom kommunen boende, vilka dessa personer äro.

Skulle brandtelegraf utan ständig vakt finnas, måste alarmeringen ordnas på annat sätt, exempelvis så, att anmälan ingår till telefoncentralen, som på ett eller annat sätt kan alarmera brandkåren.

Skulle brandtelegraf icke finnas, vilket är fallet t. ex. i de skånska landsbygdssamhällena, måste alarmeringen ske pr telefon, och bör detta ordnas i enlighet med i utryckningsplanerna fastställda bestämmelser.

3. *Frågan om vem, som skall taga högsta befälet över den gemensamma brandkåren*, berör endast överenskommelser mellan samhällen, som vardera äga ordnat brandväsen. Gäller överenskommelsen mellan två eller

flera samhällen med ungefär jämbördiga brandväsen, synes det riktigast, att brandchefen i det samhälle, där elden härjar, tager högsta befälet över de samlade brandstyrkorna. Denna regel bör även gälla i det fall, att den hjälpgivande brandkåren tillhör ett brandväsen av högre klass, men om denna kårs befälhavare är mer kvalificerad än samhällets egen brandchef, bör givetvis befälet frivilligt överlämnas till den förre.

Inträffar eldsvåda på landsbygden och två eller flera kårer samlas, bör som regel gälla, att chefen för den kår, som först kommer till platsen, tager befälet över de samlade kårerna.

4. *Ersättningen för den lämnade hjälpen* skall enligt de flesta samhällens brandordningar utgå »enligt taxa, som av brandstyrelsen bestämmes».

Som ovan nämnts tillkommer det samhällets brandstyrelse att fastställa den taxa, som skall tillämpas. Brandstyrelsen kan således utom i det fall, att samhällets brandkår tillhör Skånska Brandkårsförbundet, fastställa den taxa styrelsen anser lämplig. En sådan taxa bör emellertid uppgöras så, att den lämnar full ersättning för alla direkta utgifter och därutöver en viss amortering å materielen, men någon direkt förtjänst å hjälpverksamheten bör icke komma ifråga, och torde den av Svenska Brandskyddsföreningen och Svenska Brandkärernas Riksförbund uppgjorda och av alla större brandförsäkringsanstalter antagna taxan böra tillämpas, där särskilda hinder härför ej förefinnas.

5. *Garantier för event. skador å manskap och materiel* måste i många fall stipuleras i ett avtal.

I samarbetsdelegationens ovannämnda förslag till överenskommelse är intagen en förbindelse, som pålägger den hjälpsökande kommunen all risk i händelse av olycksfall under lämnande av släckningshjälp. Om, såsom fallet är i Stockholm, Göteborg och en del andra större städer, staden står självrisk för såväl manskap som materiel, kan vid event. olycksfall en

sådan förbindelse bli mycket betungande för den hjälpsökande kommunen. Även om manskap och materiel äro delvis försäkrade genom stadens försorg, kan den hjälpsökande kommunen bli skyldig utgiva avsevärda belopp för de förbindelser staden utöver försäkringen iklätt sig gent emot sina befattningshavare. Möjlighet finns emellertid numera för en hjälpsökande kommun att genom försäkring skydda sig mot sådana eventualiteter.

I de flesta fall har det hjälpgivande samhället försäkring i viss utsträckning, och denna försäkring gäller även utanför det egna samhällets gräns, under förutsättning, att den lämnade hjälpen utsändes på order av samhällets beslutande myndighet. (Detta måste givetvis anses vara fallet, om den beslutande myndigheten godkänt ett avtal om släckningshjälp.) Den hjälpsökande kommunen måste emellertid noga undersöka, i vilken utsträckning försäkring förefinnes för att ge, nom särskild försäkring täcka den risk-som återstår.

De olika grader av försäkringar av *manskap*, som kunna förekomma äro:

- a) En del städer står självrisk men hava förbundet sig att vid olycksfall utgiva ersättning i enlighet med lagen om olycksfall i arbete.
- b) Förutom ovanstående förbindelse kunna särskilda förbindelser ifråga om sjukdom, begravningshjälp, ån-kempension o. d. förekomma.
- c) Försäkring enligt lagen om olycksfall med eller utan kollektiv kompletteringsförsäkring och med eller utan särskilda förbindelser gentemot personalen.
- d) Kollektiv försäkring av friv. brandkärer, som icke kunna försäkras i Riksförsäkringsanstalten på grund av att medlemmarna äro oavlönade, samt
- e) Inga förbindelser från samhällets sida. En del friv. brandkärer äro icke kollektivförsäkrade, och samhället har icke iklätt sig några som

helst förbindelser gentemot medlemmarna.

I bil. 1 lämnas ett exempel på en försäkring, tagen av ett samhälle i Stockholms omgivningar på manskap vid Stockholms brandkår. Detta ex. visar villkoren och kostnaderna för en försäkring å fullt oförsäkrat manskap. Stockholms stad står, som ovan sagts, självrisk men har iklätt sig en hel del förbindelser gent emot sitt manskap, och dessa förbindelser övertager försäkringsbolaget på de angivna villkoren.

Brandredskap kan vara:

- a) oförsäkrad,
- b) trafikförsäkrad enligt lagen av 1930, d. v. s. för skador mot »tredje man», samt
- c) fullt försäkrad.

I bil. 2 lämnas ett exempel på en försäkring å brandredskap.

6. I avtalet måste givetvis intagas *förbehåll*, som i vissa fall fritager det hjälpgivande samhället från skyldighet att uppfylla avtalets bestämmelser. Om brand pågår inom det egna samhället, bör brandchefen enligt avtalet äga rätt att neka utsändande av hjälp och likaså bör stipuleras att, för den händelse eld skulle uppstå inom det egna samhället under det brandkåren är utsänd till grannsamhället, all skyldighet att lämna vidare hjälp upphör.

Brandchefen bör också kunna neka utsändande av hjälp i sådana fall, då hjälpen uppenbarligen är till ingen nytta. Sådana fall äro t. ex. då framkomlig väg till brandstället saknas, då vatten icke kan frambringas inom sådan tid, att det kan vara till någon nytta eller då branden så sent upptäckes, att byggnaden kan beräknas vara nerbrunnen, innan brandkåren hinner fram, m. m.

Slutligen bör i avtalet fastställas en viss uppsägningstid samt en bestämmelse om på vad sätt event. tvist angående tolkningen av avtalet skall avgöras.

Bilaga 1.

E X E M P E L

på kollektiv olycksfallsförsäkring, tagen av sådan kommun, som tecknat avtal om släckningshjälp med Stockholms stad.

Försäkringen omfattar endast den Eds socken ersättningskyldighet, som enligt avtal mellan Eds socken och Stockholms stads brandkår åvilar Eds socken vid olycksfall bland brandkårens personal och gäller med upphävande av däremot stridande bestämmelser i allmänna försäkringsvillkoren enligt följande passus i nämnda avtal:

Eds socken förbinder sig därjämte, att om någon av Stockholms stads brandkårs personal skadas eller avlider till följd av olycksfall, som inträffat icke allenast under själva eldsläckningsarbetet utan jämväl under utryckning till eller inryckning från liksom under färd inom Eds sockens område, att gottgöra Stockholms stad samtliga de utgifter, av vad slag de vara må, vilka staden kan få vidkännas på grund av gällande lagstiftning om försäkring av olycksfall i arbete eller på grund av stadens i övrigt gentemot sina befattningshavare åtagna förpliktelser.

Den årliga premien för försäkring utgör 15 % av debiterade timavgifter till brandkåren, som enligt nämnda avtal kan komma att utgå under året, men erlägges alltid en minsta årspremie av kr. 100:—.

Bilaga 2.

E X E M P E L

på automobilförsäkring, tagen av sådan kommun, som tecknat avtal om släckningshjälp med Stockholms stad.

Försäkringen gäller inom de allmänna försäkringsvillkorens omfattning för Eds sockens ansvarighet enligt gällande avtal med Stockholms stads brandkår för skada å eller förorsakad av brandkårens automobil under färd inom Eds socken samt till eller från densamma.

Premien beräknad till kr. 50:— per bil och utryckning med en minimipremie av kr. 100:— och med premiereglering vid försäkringsårets slut enligt uppgifter från Stockholms stads brandkår.

I juni månad detta år hava samtliga större i Sverige arbetande brandförsäkringsanstalter såsom *maximerättning* för släckningsarbete samt för slitage och skador å släckningsmateriel antagit den av samarbetsdelegationen föreslagna taxan med

den skillnaden, att *tryckslang som spränges ersättes ej*. Dessutom hava några anstalter bl. a. Städernas Allmänna Brandstodsbolag förbehållit sig rätt att tillämpa bestämmelserna om ersättning för *skada å släckningsmateriel* efter prövning i varje särskilt fall. Dessutom hava samtliga nyssnämnda försäkringsanstalter i juni månad detta år träffat följande

Överenskommelse rörande ersättning för släckningskostnad.

Under de betingelser och i den omfattning, här nedan närmare stadgas, ersätter försäkringsgivaren sådana kostnader till begränsning av brand eller till skyddande undan brand, vilka skälligen kunna påvilas försäkringshavaren, eller som genom myndighetspersons eller brandchefs ingripande i sådant syfte för-
anletts.

Kostnaderna beräknas med ledning av härvid fogade taxa, och bör den därvid erhållna totalkostnaden utgöra det högsta belopp, som enligt nedan angivna grunder av försäkringsgivaren helt eller delvis ersätts.

Från dessa bestämmelser undantages dock släckningshjälp av flodspruta med manskap i Härnösands, Sundsvalls och Söderhamns distrikt, beträffande vilken särskilda överenskommelser äro gällande.

*

Släckningshjälp kan vara av följande slag:

- A. *Kommunal brandstyrka*, organiserad i överensstämmelse med gällande brandordning.
- B. *Vid industriell inrättning organiserad privat brandkår*, s. k. *Industribrandkår*.
- C. *Annan organiserad brandkår*.
- D. *Privat personlig hjälp* med privata släckningsmedel.

Ersättningen utgår efter följande grunder:

A. Kommunal brandkår:

1. Vid arbete inom kårens tjänstgöringsområde:

Ingen ersättning lämnas.

2. Vid arbete utom kårens tjänstgöringsområde:

a) På plats där brandstadgans bestämmelser för stad skola tillämpas, eller där premierabatt åtnjutes på grund av förut träffad överenskommelse om denna släckningshjälp:

Ingen ersättning lämnas.

b) Vid enskild industriell anläggning, som åtnjtit premierabatt på grund av förut träffad överenskommelse om denna släckningshjälp: Ingen ersättning lämnas.

c) Vid enskild industriell anläggning, som ej åtnjtit någon premierabatt för den ifrågavarande släckningshjälp:

Ersättningen lämnas med intill 50 % av det belopp, till vilket kostnaden enligt gällande taxa uppgår.

d) På annan plats:

Full ersättning lämnas intill det belopp, till vilket kostnaden enligt gällande taxa uppgår.

B. Industribrandkår:

1. Vid arbete inom kårens tjänstgöringsområde:

Ersättning lämnas endast för skador å kårmedlemmarnas under släckningsarbetet begagnade, privata persedlar.

2. Vid arbete utom kårens tjänstgöringsområde:

a) På plats, där brandstadgans bestämmelser för stad skola tillämpas eller där premierabatt åtnjutes på grund av förut träffad överenskommelse om denna släckningshjälp:

Ingen ersättning lämnas.

b) Vid enskild industriell anläggning, som åtnjtit premierabatt på grund av förut träffad överenskommelse om denna släckningshjälp: Ingen ersättning lämnas.

c) Vid enskild, industriell anläggning, som ej åtnjtit någon premierabatt för den ifrågavarande släckningshjälp:

Full ersättning lämnas för skador å kårmedlemmarnas under släckningsarbetet begagnade, privata persedlar. Ersättning i övrigt lämnas med intill 50 % av det belopp, till vilket kostnaden enl. gällande taxa uppgår.

d) På annan plats:

Full ersättning utgår intill det belopp, till vilket kostnaden enligt gällande taxa uppgår.

C. Annan organiserad brandkår:

1. Vid arbete inom område eller enskild industriell anläggning, som åtnjuter premierabatt för kårens befintlighet:

Ingen ersättning lämnas.

2. Vid arbete på annan plats:

a) På plats, där brandstadgans bestämmelse för stad skola tillämpas:

Ingen ersättning lämnas.

b) Vid enskild, industriell anläggning:

Full ersättning lämnas för skador å kårmedlemmarnas under släckningsarbetet begagnade, privata persedlar. Ersättning i övrigt lämnas med intill 50 % av det belopp, till vilket kostnaden enl. gällande taxa uppgår.

c) I övrigt:

Full ersättning lämnas intill det belopp, till vilket kostnaden enligt gällande taxa uppgår.

D. *Privat, personlig hjälp:*

1. Ersättning för arbete:

- a) Släckningsarbete utfört av försäkringshavaren, dennes maka eller barn, eller av person, som är hos honom anställd eller av honom åtnjuter avlöning:

Ersättning lämnas icke.

Anm. Skulle den brandskadade vara ägare till flera industrietablisement eller gårdar än den eller de, som drabbats eller hotats av branden, betraktas dock endast person med huvudsaklig sysselsättning vid eller i omedelbar närhet av dessa vara anställd i den brandskadades tjänst.

- b) Släckningsarbete, utfört av annan person. Endast sådana personer, som intygas hava till nytta för släckningsarbetet deltagit däri, må till ersättning upptagas.

1:o) Inom industriell anläggning, där mer än 20 man äro sysselsatta: Ersättning lämnas med intill 50 % av det belopp, till vilket kostnaden enligt gällande taxa uppgår.

2:o) I övrigt:

Full ersättning lämnas.

2. Ersättning för skada å egendom:

Full ersättning lämnas, dock med avdrag för eventuellt utgående brandskadeersättning.

Slutligen hava nyssnämnda försäkringsanstalter utfärdat följande

Riktlinjer vid tillämpning av ovanstående överenskommelse.

1. Till *Kommunal brandstyrka* enl. mom. I A härövan hänföres hela det brandförsvaret, som i brandordningen omnämnas, sålunda även värnpliktig (allmän) kår samt sådan militär eller annan personal, som enligt brandordningen står till brandchefs förfogande.
2. Till *Annan organiserad brandkår* enl. mom. I C härövan hänföres sådan

brandkår, som bildats i samhälle, där gällande brandordning ej föreskriver upprätthållandet av brandstyrka. Skulle kommunen helt eller delvis bekosta dylik kårs utrustning eller släckningsmateriel, skall vid fastställandet av försäkringsgivares ersättning för släckningskostnad skälig hänsyn härtill tagas.

3. Kostnad för vakt hållning, i avsikt att bevara restvärden efter en brand, ersättes icke såsom släckningskostnad, då densamma, i den mån den är nödvändig, är ersättningsbar genom brandförsäkringen. Om vakt däremot hålles i avsikt att förhindra eldens återuppblussande eller dess spridning till annan egendom, må kostnaden härför betraktas såsom släckningskostnad och ersättas av försäkringsgivaren efter samma grunder som annat släckningsarbete.
4. Kostnad under I D 2, som är av natur att vara ersättningsbar enligt brandförsäkringsvillkoren, betalas icke såsom släckningskostnad. Vid avgörandet, huruvida skadad egendom kan ersättas såsom släckningskostnad, bör sålunda först utrönas, om ren brandskada kan anses föreligga, oberoende av om egendomen varit brandförsäkrad eller ej.
5. Kostnader för mat och dryck m. m. till släckningsmanskapet behandlas som ersättning för arbete.
6. Gratifikationer och belöningar böra ytterst sparsamt utdelas och då endast för utomordentliga förtjänster. En person, som endast fullgjort sin plikt, t. ex. genom att tillkalla brandkåren, bör icke föreslås till belöning.

Enär det för brandförsäkringsanstalterna är av vikt, att ingen högre taxa än den nu antagna tillämpas, ha till en del kommuner utsänts cirkulär med begäran om att, i den händelse vederbörande fastställt viss taxa, denna före 1933 års utgång ändras i den mån taxan är högre än den av försäkringsanstalterna på förslag av Svenska Brandkårens Riksförbund och Svenska Brandskyddsföreningen antagna.

FRÅN LÄNSFÖRBUNDEN

Stockholms läns brandkårsförbund.

T. f. Brandkonsulent: Kapten E. Gillner. Exp. Nybrogatan 50, Stockholm. Tel. Ö. 6308.

Från Nynäshamn.

Den 3 sept. avhöll Stockholms läns brandkårsförbund sitt årsmöte i Nynäshamn under ordförandeskap av landshövding Edén.

Sedan styrelsen sammanträtt och därefter årsmötet avhållits, öppnades mötets offentliga del av landsövdingen.

Härpå följde två föredrag, ett av kapten E. Gillner över ämnet Eldsläckningskonst samt ett av ingenjör U. Arild om Skumsläckning.

Efter föredragen begåvo sig mötesdeltagarna till Nynäshamns nya brandstation, där undertecknad lämnade en kort redogörelse för hur köpingen har sitt brandväsen ordnat. Denna summariska framställning kompletteras här nedan med en del uppgifter, varjämte jag skall försöka plocka ut något av allmänt intresse ur våra erfarenheter här under den korta tid, jag varit köpingens brandchef. Även vill jag komma med några egna funderingar, vilka på grund av min speciella inriktning i huvudsak kommer att beröra "den psykologiska sidan av saken".

Av köpingens 4,000 inv. äro 1,000 anställda vid Kungl. Telegrafverkets verkstad — i fortsättningen benämnd K. T. V. Borgarbrandkårens personal med undantag av brandchef

och vice brandchef är anställd vid denna verkstad. Brandstationen ligger därifrån sett mitt över gatan.

Borgarbrandkårens personal: brandchef, vice brandchef, 2 brandförmän, 2 maskinister, 3 chaufförer och 11 brandmän, inalles 20 man. Kårens maskinister tjänstgöra även som chaufförer, en av brandmännen tjänstgör dessutom som chaufför i reserv. Kåren förfogar alltså vid behov över 6 man för körning av de två utryckningsfordonen, sprutornas handhavande o. s. v.

Att det är fördelaktigt att ha brandpersonalen samlad på en enda arbetsplats, ligger ju i öppen dag. Av stor betydelse är även, att inom en stor verkstad som denna så många varierande slag av arbeten förekomma. Inom vår brandkår finnas sålunda yrkeschaufförer, speciellt motorkunnigt folk, elektriker, rörmokare, specialister på olika slag av mekaniskt arbete o. s. v.

När kåren år 1929 blev i det närmaste nyrekryterad, gjorde verkstadsledningen, vad huvudparten av brandmännen beträffar, sitt urval bland medlemmarna i en gymnastiktrupp. Gymnastisk träning parat med teknisk kunnsighet -- så skall det vara.

En sak anser jag mycket viktig inom en sådan kår: kamratandan. En liten borgarbrandkår bör vara hopsvetsad till ett slagfärdigt eld-

släckargång med gott humör och gosselynne. När brandlarmen ljuder, skall det gå en hänförelsens rysning utefter en äkta brandmans ryggrad — jag ber om överseende, om detta verkar hädiskt. Yrkets besvärigheter äro till för att skämtas bort. Nötningen mot kamraterna i arbetet skall stegra ambitionen och avlägsna eventuella olater.

brinner Centralgatan 87.⁴ Telefonisten har då möjlighet att nå samtliga brandmäns bostadstelefoner + K. T. V:s växel samtidigt med två långa och en kort signal. 21 abonnenter på en gång alltså. Dessutom ringer även en till K. T. V:s växel kopplad apparat i brandstationens garage med extraklocka i överbåningen — dylika extraklockor finnas

Årsmötets deltagare.

I detta sammanhang vill jag nämna, att Nynäshamns brandmän sammanslutit sig till en kamratförening, ett efterföljansvärt exempel. I den nya brandstationens instruktionsal har föreningen en trevlig klubblokal.

Hur alarmeras kåren? Inom varje fastighet skall finnas ett anslag av följande lydelse: "Eldsvådettillbud — även skorstenseld — skall, med noggrannt angivande av platsen, skyndsamt anmälas till telefonstationen, vars personal alarmerar borganbrandkåren resp. underrättar jourhavande brandbefäl.⁴ Man behöver alltså endast ringa till telefonstationen och säga t. ex.: "Det

f. ö.anbragta i brandmännens bostäder. Det ropas hållå i brandchefens telefon — alla andra måste givetvis hålla sig tysta. Telefonisten meddelar "eldsvådans adress", vilken repeteras i brandchefens telefon. Och så är kåren alarmerad. Det bär iväg till stationen pr cykel; vintertid finns alltid en sparkstötting till hands. Brandmännen få själva bedöma, huruvida det är lämpligare att bege sig direkt till brandplatsen. Vid en provlarm i somras — på dagen — ryckte första bilen ut efter 2 min. 21 sek. — tiden togs från det ögonblick, då telefonisten sagt "adressen". Vid larm nattetid är det vanligt, att brandmannens

fru tar hand om telefonen. Under den tid signalen varar, hinner maken få på sig byxor och skor, "adressen" ropas efter honom, då han, krånglande på sig rocken, springer ut genom dörren.

Pågår arbetet vid K. T. V., sättes verkstadens egen larm igång, brandmännen lämna sitt arbete och springa över gatan till stationen. Förste man huggur luren till förut nämnda telefonapparat i garaget och får genom K. T. V:s växel veta, var det brinner.

Under vissa omständigheter — en vacker sommarsöndag t. ex., då flera än vanligt av brandmännen kunna beräknas vistas utomhus — kan bostadslarmen kompletteras med en alarmapparat av typen "Tyfon", anbringad i tornet med tryckluftbehållaren nere på golvet och sirenen på taket.

Ett alarmsystem som det nu beskrivna passar givetvis ej i de flesta samhällen. Men här i Nynäshamn råder det säkerligen ganska enastående förhållanden, att på köpingens 4,000 inv. komma c:a 800 telefonapparater, en på var femte inv. alltså. Och dessa apparater äro tämligen väl spridda över köpingens område. För våra förhållanden är systemet ypperligt. Det är K. T. V., som begävat köpingen med denna anläggning för larm pr telefon — överhuvudtaget har K. T. V. betytt mycket för utvecklingen av köpingens brandväsen.

Antalet brandposter är nu över 70, varjämte brandposter finnas på vissa industriområden. Nya tillkomma, allt eftersom köpingens relativt unga vattenledningsnät utvidgas. Maximitycket är 6 kg. Brandposternas läge anges med röda häftstift på en stor väggkarta i brandstationen. Det fordras, att brandmännen skola känna till samtliga poster. För att underlätta inlärandet och ordergivningen, ha samtliga brandposter "döpts". Namnet anger vanligen läget direkt, t. ex. Apoteks-

posten. En del benämningar utgöra en skämtsamt anspelning på de "lokale forhold": Pilsnersposten, Jobs-posten o. s. v. Dessa senare äro givetvis särskilt lätta att komma ihåg. Givetvis ha vi här möjligheter att på många ställen ta vatten från sjön.

Vi ha två utryckningsfordon. En äldre bil med påmonterad, av bil motorn dragen kolvpump, kapacitet 1000 m/l., samt en för året ny brandbil, byggd på Volvo-chassi och släpande en bogserbar motorspruta av märket Api/80 med 600 m/l:s kapacitet. Vad "Apan" beträffar, vill jag påpeka, att denna typ är särskilt lämplig för våra förhållanden här. Med den kunna vi ta oss ned till vattentag på många ställen, dit vi ej kunna komma med bil. Den är vidare rel. lätt och kan lyftas av underredet och bäras, vilket gör, att vi kunna forsla den i båt ut till öar och holmar vid behov.

På fordonen medföra vi c:a 800 m. tryckslang.

Brandmännens personliga utrustning är visserligen fördelad på de båda bilarna, men vår nya bil går ögonblickligen, så snart en chaufför sitter vid ratten och några brandmän anlänt. De som hinna först till garaget, komma också först iväg. Resten åker med gamla bilen.

Vår brandstation blev färdig föregående år. Den drog en kostnad av något över 26,000 kr. I undervåningen finns utom själva brandgaraget med plats för tre bilar ett mindre garage till kommunalingsjörens förfogande. I tornet torka vi våra 28 m. långa slanglängder härnålsvikta. Inuti tornet leder ej en trappa upp utan en lodrät järnsteg — alltid lite träning. I övervåningen finns instruktionssal, ett mindre skriv- och läsrum med facklitteratur, förrådsrum, avklädningsrum, tvättrum och w. c. Värme får stationen från K. T. V.

Vår allmänna brandkår är organiserad på tre avdelningar om var-

dera 46 man. Avd. delas in två rotar. Avd.-chefen är tillika l:erotemästare. En liten filial ute på Bedarön är avsedd att bl. a. betjäna en där placerad "herrgårdspruta". Allm. brandkåren tillkallas med omväxlande långa och korta signaler med Tyfon-apparaten.

Vid härvarande Oljeraffineri råda ju speciella förhållanden, som kräva omfattande anordningar för skumsläckning. Denna skötes givetvis av fabriken egen personal. Vid brandtillfälle på denna eldfarliga plats samarbetar köpingens brandkår med fabriken egen.

Antalet uttryckningar pr år håller sig uppe vid tioalet. I år ha vi hittills haft åtta. Den största brasan i år var branden i härvarande konservfabrik. En tillbyggnad av trä, inrymmande stora lager av konserver — plåtburkarna packade i trälådor — samt kontor och personalrum, var praktiskt taget övertänd, då brandkåren anlände. Vi fingo inrikta oss på att hindra elden från att överskrida brandmuren och härja övriga lokaler i fabriken samt den intill liggande Nordiska glasullsfabriken. Det lyckades med 3 slangledningningar från "Apan", placerad vid en brunn, och gamla bilens spruta, som sög sitt vatten från sjön. Genom brandmuren ledde en dörr till fabriken övriga lokaler. Den dörren var plåtbeslagen på det riktiga sättet, och den hjälpte oss så pass i vårt arbete, att ett foto av densamma härmed får äran att pryda denna artikel.

Ett par orsaker beträffande eldsvådeorsaker:

Det med tegelpannor belagda taket till ett bostadshus i Ösmo hade råkat i brand; elden var släckt vid brandkårens ankomst. Det visade sig, att gnistor från skorstenen antänd ett fågelbo under en trasig tegelpanna.

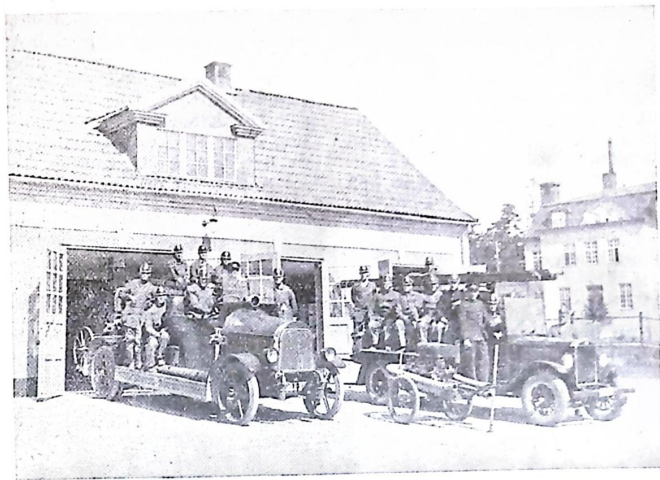
En natt alarmerades kåren i anledning av att en ovanligt stor soplår av trä inne på en gård stod i

ljusan låga. Intill stodo smärre träbyggnader. Bredvid låg en motorbåt med kölen i vädret, blänkande värfin. Linolja alltså? Mycket riktigt: en trasselsudd med linolja hade kastats ned bland allt pappersskräp i lären på kvällen. Klockan 3 på natten var det färdigt.

En lägenhet, i vilken två orkeslösa äldre lågo till sängs, började rökfyllas, utan att man till att börja med kunde förklara orsaken. Som väl var, alarmerades brandkåren omedelbart vid upptäckten av röken. Vid brandkårens framkomst befanns, att i en garderob intill rummet med ljus från ett triangelformigt fönster i snedtaket några trasor och annat skräp fattat eld. Solstrålarna genom fönstret hade brutit sig genom en medicinflaska, placerad i fönstret.

*

Jag har sett framhållas vikten av att en brandkår är populär inom det samhälle, den är satt att skydda. Popularitet är egentligen ett fatalt ord, som så lätt låter sig fortsättas av ordet jakt. Meningen är givetvis, att kåren först och främst genom visad duglighet skall skaffa sig respekt och förtroende. Brandkåren skall vidare vara den snälle farbrorn, som man utan tvekan kan begära hjälp av i en brydsam situation. En brandchef, som läxar upp en person, för att denne av nervositet eller oförstånd eller på grund av att han missuppfattat en situation alarmerat brandkåren i onödan, den brandchefen anser jag ha begått ett allvarligt tjänstefel. Många blygsamma personer dra sig för att ställa till med ett sådant rabalder som en brandkårsutryckning och låta dyrbara minuter eller åtminstone sekunder gå utan att resolut slå larm. Detta kan ju bli ödesdigert. Jag anser, att man med pressens hjälp gott kan bibringa allmänheten den uppfattningen, att brandkåren gärna vill ut och lufta

Nynäshamns brandkår.

på sig, även om det gäller en obetydlighet. Allmänheten torde ej i någon större utsträckning komma att missbruka denna beredvillighet. Gör en brandbil av en uttjänst lastbil av anno dazumal, som småpojarna under hänfullt jubel cykla förbi i uppförlutningarna, och ett skimmer av löje är brett över hela kåren, dess medlemmar må vara aldrig så duktiga. Ingenting är så löjligt i Grönköping som brandkåren. Den gamla historien om tuffjätet mellan det sublimala och det löjligen. Skall en brandkår bli populär — i detta ords bästa bemärkelse — får inte materien vara underhållig eller alltför omodern.

*

Från brandstationen begåvo sig mötesdeltagarna till Stathmos vägfabrik, där borgarbrandkåren gav en uppvisning. Under uppvisningen drogos slangledningarna dels från brandpost och dels från motorsprutorna, placerade vid olika vattentag och osynliga för åskådarna.

För att hålla åskådarna å jour med vad som försiggick under uppvisningen, lämnade undertecknad det omedelbara befälet över uppvisningen till vice brandchefen och uppträdde själv, utrustad med en megafon, som "konferencier", "radierrande" uppvisningen, som någon uttryckte det. Som åskådarna lära ha varit belåtna med detta arrangemang, låter jag idén gå vidare. Förresten anser jag, att en mindre megafon väl kan försvara sin plats på varje utrykningsfordran, då en dylik pjäs ju vid behov kan överbringa order och meddelande snabbt till personal, som arbeta på långt avstånd från brandplatsen.

*

Efter uppvisningen besökte mötesdeltagarna härvarande Oljeraffineri, där anordningarna för skumsläckning demonstrerades, samt K. T. V. Middag på Järnvägshotellet, och så blev det afton den dagen.

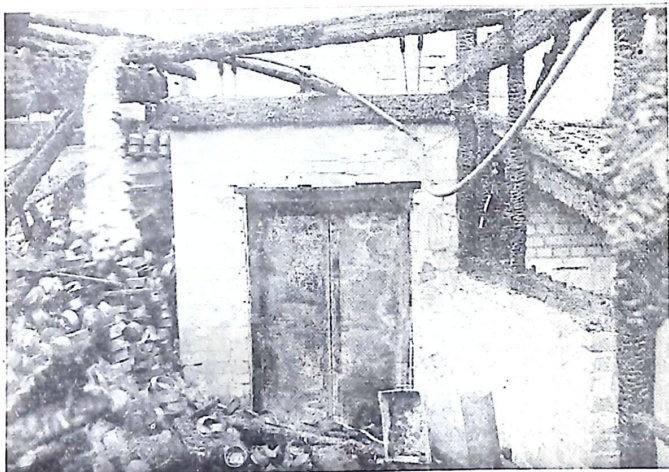
*

I hamnen här har en tid legat en av eld illa skamflad båt, "Larviksfjord" av Norge. Lastad med pappersmassa hade den på sin tid råkat i brand i våra farvatten och satts på grund. Så småningom blev den bärgad och införd hit, och den användbara massan har tillvaratagits. Den odugliga har vräkts upp på järnvägsagnar för att bortforslas och användas till fyllning. Resten av historien låter jag Nynäshamns-Posten berätta:

byiga vinden åstadkom antändning i ytterligare två vagnar. Sedan Apisprutan satts in, var emellertid släckningen snart överstökad. — Tillbudet var ej av det ofarliga slaget, då vinden låg längs med tågsättet, som verkade som en stubintråd bort mot Frejas varv.

Man tror, att ett passerande lok antänd.

Ett par missöden: vice brandchefen fick sin högerhand rätt illa bränd, och nya brandbilen fick ett

“En epilög med lågor i massa.

Dagen efter festligheterna fick brandkåren larm från Järnvägen. En med löst packad pappersmassa från Larviksfjord lastad vagn nära båtbyggans södra ände hade börjat brinna. Då det befarades, att långt ifrån alla brandmän sutto inne denna vackra söndag, fick alarmapparaten i tornet för första gången hjälpa till vid alarmeringen. En promenerande brandman fick larm ända vid Blomens torp, men på Nicksta hördes inte ett ljud. Vindriktningen var nämligen sådan.

På bangården stod en lång rad vagnar med last av massa. Den

mindre tjuvnyp av en i det närmaste omkörd A-bil, som väl tyckte, att han inte behövde stanna för en brandkårsutryckning ute på landsbygden.

Man kunde ju tycka, att denna massa skulle sky elden, så bränd som den tidigare blivit. Men massans psykologi är som bekant en särskild historia.“

— — —

Karl Rencke.

Gruppkortet av deltagarna i årsmötet kan rekvireras från V. Sahlmans Fotoaffär, Nynäshamn.

Kronobergs läns brandkårsförbund.

Sekreterare: Major H. Forssman. Exp. Brandstationen, Växjö.

Redogörelse för Kronobergs läns Brandkårsförbunds verksamhet under år 1931.

Brandkårsförbundet har under året kunnat bedriva sin verksamhet tack vare understöd från Kronobergs läns Försäkringsbolag.

Till förbundet äro anslutna 25 kårer.

Styrelsen utgöres av:

Landshövding A. Beskow, ordförande, major H. Forssman, vice ordförande och sekreterare, riksdagsman P. M. Olsson, representant för Kronobergs läns Försäkringsbolag, bruksägare I. Ekströmer, ingenjör Sew. Berg, verkmästare G. Lundgren, brandchef J. A. Ståhl.

Suppleanter äro:

Folkskollärare B. Blomqvist, brandchef J. Gustafsson, bokhandlanden L. Svensson, nämndeman A. Jonasson.

Revisorer äro:

Fabrikör S. Persson, syssloman R. Zotterman.

Revisorsuppleanter äro:

Kamrer H. Karlsson, grosshandlanden J. Fransson.

Förbundets vice ordförande, major H. Forssman har under året på uppdrag av Styrelsen fungerat såsom konsulent och har i denna egenskap lämnat brandkårerna råd och upplysningar angående organisation, anskaffning av motorsprutor och annan brandmateriel, materielens vård, beredande av vattentillgång anordningar av övningar m.m. Inspektionsresorna ute bland brandkårerna hava under året på grund av otillräckliga medel icke kunnat utföras i den utsträckning, som varit önskvärd.

Brandkårsförbundets årsmöte ägde rum den 24. juli i Växjö under

ordförandeskap av Riksdagsman P. M. Olsson.

I anslutning till årsmötet anordnades under 24. och 25. juli en utbildningskurs för brandbefäl. Denna kurs, som var den första i sitt slag inom Kronobergs län, var förlagd till Växjö brandstation under ledning av brandchefen. Svenska Brandkårens Riksförbund lät sig representeras genom sin sekreterare kapten E. Gillner.

Anslutningen till kursen var stor. Sälunda deltog i densamma 34 representanter för fiertalet av de till länsförbundet anslutna brandkårerna. Åt de kursdeltagare, som så önskat, hade chefen för Kungl. Kronobergs regemente upplåtit en utmärkt och högt uppskattad förläggning i en av regementets kaserner.

Sedan major H. Forssman i ett föredrag, benämnt "Brandsläckningsförfarande" framfört råd och anvisningar angående brandkårens uppträdande på brandplatsen, vidtogo praktiska övningar. Av vice brandchefen, löjtnant Dahl genomgicks därefter brandmaterielens skötsel och vård. Sedan följde en uppvisning av Växjö brandkår, varefter deltagarna samlades i Scalabiografen, som välvilligt upplåtit av direktör A. Boman. Där visades ett par brandkårsfilmer samt en del skioptikonbilder från brandplatser landet runt. Löjtnant T. Brauer höll ett med intresse åhört föredrag angående "Skogseldssläckning". På aftonen var gemensam supé anordnad på Stadshotellet.

Följande dag fortsatte de praktiska övningarna på brandstationen, varvid deltagarna bl. a.ingo lära sig användning av rökmasker. Vidare höll kapten E. Gillner ett intressant föredrag angående "Kemiska släckningsapparater", varefter

dylika praktiskt demonstrerades. Vidare förevisades genom Akt.-bol. Pumpindustri, Göteborg motorsprutan Api 80.

Vid brandbefälskursens avslutning framförde brandchefen J. A. Ståhl deltagarnas tack.

Kronobergs läns Brandkårsförbunds årsmöte.

Den 30. juli höll Kronobergs läns Brandkårsförbund sitt årsmöte i Tingsryd, där man dagen till ära allmänt hissade flaggorna i topp. Till detta hade infunnit sig ett sjuttiototal representanter för flertalet av de till förbundet anslutna brandkårerna. Medan styrelsesammanträde pågick, höll Herr S. Qveckfeldt, representant för Handelsaktiebolaget Birger Carlson & Co, Stockholm, föredrag om »De tre grundtyperna av gasmasker». Efter föredraget bjödo Tingaryds brandstyrelse och brandchef samtliga mötesdeltagare på kaffe.

Omedelbart därpå öppnades förbundsmötet av brandkårsförbundets ordförande, Landshövding A. Beskow, vilken hälsade deltagarna välkomna, särskilt vändande sig till sekreteraren i Svenska Brandkärernas Riksförbund, kapten E. Gillner. Föredragshållare m. fl. Landshövdingen framhöll i sitt hälsningsanförande, att brandkårsförbundet i länet befinner sig i början av sin verksamhet, då detta var det andra förbundsmötet, som hållits. Anslutningen till förbundet har varit god, då för närvarande 25 av länets brandkårer tillhöra detsamma. Endast ett tiotal brandkårer stå utanför, men enligt landshövdingens förmodan skola även dessa i sinom tid ansluta sig. Den stora anslutningen till förbundet och till dagens möte äro bevis på att ett behov fyllts genom brandkårsförbundets tillkomst.

Landshövdingen framhöll vidare, att det vid en eldsvåll bekäm-

pande icke räcker med enbart personliga insatser och lämplig materiel för släckning. Kunskap och övning äro även nödvändiga. Med förhoppning att mötet skulle väcka ökat intresse och vara ett led i den upplysande verksamhet förbundet bedriver, förklarade Landshövdingen mötet öppnat.

Därefter vidtogo mötesförhandlingarna. Efter val av justeringsmän företogs namnupprop av röstberättigade medlemmar, varefter förbundets sekreterare major H. Forssman föredrog styrelsens redogörelse för förbundets verksamhet under år 1931. Redogörelsen godkändes. Av den därpå upplästa revisionsberättelsen framgick, att förbundets inkomster under året varit 1249:67 kronor. För verksamhetens bedrivande hade förbrukats 805:50 kr., varför behållningen till år 1932 utgjorde 444:17 kr. Mötet beviljade styrelsen full och tacksam ansvarsfrihet i enlighet med revisorernas förslag. De styrelseledamöter, som voro i tur att avgå, omvaldes, liksom omvaldes revisorerna.

Mötet beslöt, att till Svenska Brandkärernas Riksförbund skulle brandkårerna i likhet med föregående år erlægga en årsavgift av 10 kronor. Till diskussion upptogs: »Försäkring av personal och materiel vid brandkårerna». Frågan inleddes av kapten E. Gillner, som redogjorde för olika slag av försäkringar, lämpade för såväl avlönade som icke avlönade brandkårer. Efter kapten Gillners inledningsanförande följde en livlig diskussion, vilken klarlade den stora betydelsen av att få försäkringsfrågan på ett tillfredsställande sätt ordnad för det stora flertalet av länets brandkårer. För att föra försäkringsfrågan vidare beslöt mötet tillsätta en kommitté, som skulle samråda med Riksförbundet. I denna kommitté invaldes förutom förbundets sekreterare, hrr O. Nyrén, Norrhult och Sew. Berg, Lessebo.

Nästa fråga på dagordningen var: »Bör inköp av materiel ordnas gemensamt av brandkårerna»? Inledare var major H. Forssman. Under den därpå följande diskussionen framhölls önskvärdheten av att brandkårerna genom sammanslutning vid inköp av materiel erhålla förmånliga priser. Man enade sig om vikten av att vända sig till konsulenter inom resp. län med förfrågningar för att på så sätt erhålla råd av sakkunnig person vid inköp av materiel för brandkårerna.

Kapten E. Gillner höll så ett föredrag över ämnet: »Inköp av motorsprutor och materiel vid de mindre brandkårerna». Talaren uppehöll sig vid de olika typerna av motorsprutor samt deras lämplighet vid olika arbetsförhållanden. Intressant var redogörelsen för den nya släckningsmetoden med skum, vilken enligt talarens mening i en snar framtid torde bli ett eldsläckningsmedel av den största betydelse.

Ytterligare ett föredrag hölls av vice brandchefen i Jönköping P. Lundgren. Detta, som var belyst med sciopiktobilder, avhandlade: »Landsbygdens brandväsen». Härvid framhölls betydelsen av att släckningsberedskapen på lämpligt sätt organiseras. För detta ändamål föreslogs att de olika länen skulle indelas i brandsläckningskretsar, var och en ansluten till en telefoncentral, genom vilken alarmering skulle ske.

På grund av att tiden nu var långt framskriden, fick förbundssekretarens föredrag om »Brandskyddsfrågor» anstå till ett annat tillfälle. Mötesförhandlingarna avslötas av Landshövdingen, som framförde ett tack till dagens talare och till övriga mötesdeltagare.

Efter förhandlingarna vidtog praktiska övningar med gasmasker av Degeas välkända tillverkning. Den uppvisning av Tingsryds brandkår, som därefter ägde rum, utfördes med liv och lust samt visade, att

denna brandkår är väl organiserad och övad. Att den i farans stund förstår att väl fylla sitt värv framgick av den intressanta redogörelse, som brandstyrelsens ordförande, folkskollärare B. Blomqvist, lämnade för det raska och framgångsrika släckningsarbetet, som utförts av köpingens brandkår vid en hotande eldsvåda där i våras. Detta goda uppslag att för samlade brandmän på platsen praktiskt demonstrera, hur en väl utförd brandsläckning i detalj varit organiserad och ledd, är värt att efterföljas.

Slutligen anställdes, inför ett stort antal intresserade, praktiska prov med motorsprutor, vilka av vederbörande försäljare ställts till förfogande. Sälunda demonstrerade Aktiebolaget Pumpindustri, Göteborg, motorsprutor av typ Api 100 och Api 80 med en kapacitet av resp. 1000 och 600 min./lit vid 9 atmosfärs tryck i pumpen. Från L. A. Larssons gjuteri & mekaniska verkstad, Kristinehamn, uppvisades en motorspruta av typen Albin 25 med en kapacitet av 700 min./lit vid motsvarande tryck. Proven voro så anordnade, att åskådarna hade tillfälle att samtidigt iakttaga sprutorna under arbete samt strålarnas effekt. Under provens gång erhöles åskådarna meddelande om tryck i såväl pump som munstycken. Den slangledning, som användes, utgjordes av 300 m. 63 mm. tryckslang, som grenades. Nivåskillnaden mellan vattentaget och munstyckena var ca 30 m. Samtliga de prövade sprutorna arbetade synnerligen väl samt lämnade under de angivna förhållandena fullt släckningsdugliga strålar. De brandkärer inom Brandkårsförbundet, som stodo i begrepp att anskaffa motorsprutor, hade alltså här ett utmärkt tillfälle att genom sina närvarande representanter bedöma motorsprutornas lämplighet för de olika samhällena.

Efter förbunds mötets slut intogs gemensam middag å Tingsryds Luftkurort.

Skaraborgs läns brandkårsförbund.

Brandkonsulent: v. Brandchef S. Hultman, Skövde. Exp.: Brandstationen, Skövde.

Årsmöte med länets brandkårsförbund.

Ågde rum i Skövde den 24 september.

Skaraborgs läns brandkårsförbund hade den 24 sept. årsmöte å hotell Billingen under ordförandeskap av landshövding Axel Ekman, som hälsade de närvarande välkomna.

Till justeringsmän för dagens protokoll utsågos brandstyrelsens i Skövde ordf., förman Karl Dahlin samt brandchefen Karl Johansson, Skövde.

Föreningens sekr., v. brandchefen Stig Hultman föredrog därefter berättelser rörande förbundets verksamhet under det första året av dess tillvaro, år 1931. Förbundet konstiturades å sammanträde å länsstyrelsen i Mariestad den 30 maj nämnda år. Styrelsen hade under året hållit två sammanträden och verkställande utskottet ett. Antalet anslutna kårer uppgår till 23. Som brandkonsulent har v. brandchefen Hultman tjänstgjort och i den egenkapen besökt ett 15-tal kårer varvid i regel övningar ågt rum och instruktioner beträffande eldsläckning och brandmaterielens rätta vård och skötsel lämnats.

Berättelsen lades med godkännande till handlingarna.

Därefter föredrogs revisionsberättelsen. Inkomster och utgifter balanserade å kr. 1,010: 65. På revisorernas tillstyrkan beviljades full och tacksam ansvarsfrihet.

Till ledamöter av förbundsstyrelsen återvaldes brandchefen K. Johansson, Skövde, och disponenten L. Andersson, Vigrum. Till suppleant omvaldes riksdagsman Gustaf Johansson, Hallagården, Slutarp.

Revisorer blevo på nytt brandchefen W. Kuylenstierna, Mariestad, och löjtnant C. Liedberg, Flakeberg. Till revisorssuppleanter omvaldes brandchefen D. Bergman, Skara, och nyvaldes efter brandförman G. R. Malmsten, Mariestad, hr E. Falkengren, Grästorp.

Vid sammanträde den 2 dec. i föl med verkställande utskottet föreslogs att, för höjandet av brandskyddet å länets landsbygd, söka åstadkomma avtal om släckningshjälp mellan samhällen med väl ordnat brandväsende å ena sidan och kringliggande landsbygd å den andra. Utskottet ansåg det förmåligare att förstärka redan befintliga större brandkårer än att utplacera motorsprutor m. m. här och där å landsbygden. Frågan diskuterades å sammanträden i Grästorp och Skövde den 2 resp. 3 augusti i år och kommittéer tillsattes då. Den 20 och 22 sept. framlades från dessa följande förslag:

Socknarna böra ej belastas med några större utgifter, men de böra i så stor utsträckning som möjligt ordna med vattentillgång. Inom varje socken bör finnas utbildad eldsläckningsmanskap.

Försäkringsgivare inom de socknar, som komma i åtnjutande av släckningshjälp, böra i proportion till ansvarighetssummor ekonomiskt stödja hjälpgivande brandkår i sådan grad, att denna utan att åsidosätta eget samhälles säkerhet är i stånd att verkställa eldsläckning utanför egna gränser.

Mötet beslöt ansluta sig till dessa principer.

Löjtnant G. Liedberg i Flakeberg hade bl. a. föreslagit att en uppmaning från brandkårsförbundet skul-

le ställas till samtliga härad- och sockenbrandbolag inom länet att inom resp. områden i samråd med brandkonsulenten låta utrusta en brandkår exempelvis vartannat år till dess en brandkår finnes i varje socken.

Förslaget vann icke de närvarandes gillande.

Mötet beslöt att göra en framställning hos riksförbundet med hemställan att detsamma måtte ägna uppmärksamhet åt frågan om möjligheterna att få större nytta av telefonen ute på landsbygden under nattetid vid fall av eldsvåda.

Sedan förhandlingarna avslutats höll sekr. i riksförbundet, kapten E. Gillner, ett synnerligen instruktivt och med hjärtligt bifall mottaget föredrag om "Eldsläckningskonst". Bl. a. behandlade föredragshållaren förutsättningarna för en radikal släckning av brädgårdsbrand, eldsvådor i halmstäckar samt eldsutbrott inomhus.

Landshövding Ekman tolkade auditoriets tacksamhet för framställningen, och sedan begävo sig mötesdeltagarna till brandstationen, där en demonstration ägde rum under vice brandchefens ledning.

BILDA FRIVILLIGA BRANDKÅRER

NOTISER.

Svenska Brandkårens Riksförbund erhåller donation å 25,000: -- kronor. Allmänna Brandförsäkringsverket för byggnader å landet, som den 31 okt. högtidlighöll sitt 150-årsjubileum, hade samma dag extra bolagsstämma. Därvid fastställdes styrelsens förslag att till hugfästade av jubiléet överlämna en gåva på 25,000: — kr. till Svenska Brandkårens Riksförbund.

På aftonen högtidlighölls jubiléet med en minnesfest och bankett på Hasselbacken i Stockholm. Direktör Bylund skildrade i ett föredrag, illustrerat av ljusbilder, det ärevördiga försäkringsföretagets historia genom tiderna. Lyckönskningar och gåvor framburos från många representanter för försäkringsvärlden i vårt land samt även från Finlands försäkringsbransch.

Ordföranden i Verkets styrelse, riksgäldsfullmäktige Tham utdelade

medaljer till förtjänta funktionärer och värderingsmän.

Under middagen förekommo ytterligare hyllningar till den 150-åriga institutionen och dess märkesmän. Statsminister P. A. Hansson hade sålunda nöjet att till styrelsens ordförande, riksgäldsfullmäktige Tham, överlämna "Illis quorum". Verkets verkställande direktör Bylund fick en livligt senterad hyllning från herr Thams sida.

Ett aldeles särskilt inslag i den ståtliga festen var ett bidrag av dir. Bylund, som gav prov på sin förmåga som stor sångare.

Med detta nummer följa som bilagor dels *Prenumerationslista för 1932* och dels *Titel och Förord till Meddelanden från Riksförbundets Arbetskommission jämte Meddelandena nr:s 1 och 2.*

Brandchef J. A. Rickman i Heby 60 år.

På sin 60-årsdag den 19 sept. blev brandchef Rickman föremål för livlig hyllning. Brandstyrelsens ordförande, förvaltare Fab. Jansson, framförde styrelsens tack för nitisk och uppoftande verksamhet. Kommunala myndigheter uppvaktade och från brandkåren erhöll R. en hedersgåva. Till Rickman överlämnades även Svenska Brandkärnas Riksförbunds förtjänstmedalj i silver.

R. har tillhört Heby brandkår sedan 1901 och under många år varit kårens chef. Han är även ledamot i Västmanlands brandkårsförbunds styrelse.

Kautschukboken. Gummits snabba frammarsch som ett av de vikti-

gaste industriella hjälpmedlen är förvisso mycket anmärkningsvärd. Den svenska litteraturen över gummi är emellertid mycket knapphändig, och det är därför med särskild tillfredsställelse man hälsar tillkomsten av »Kautschukboken», som utgivits av Trelleborgs Gummfabriks Aktiebolag.

Skriften innehåller dels en allmän del om kautschukens odling och framställning jämte historisk data från gummiindustriens genombrottsår, dels en speciell del om Trelleborgs olika tillverkningar. Sålunda behandlas tillverkning av cykel- och automobilringar, hårdgummi, tekniska gummiror, slangar, gumminvalsar, sulor, klackar, kappor m. m.

De rikt förekommande illustrationerna giva en föreställning om kautschukens mångsidiga användning. Varje industriell anläggning har säkerligen sina speciella problem att lösa med hänsyn till gummi, antingen det gäller packningar, transportband, ebonitbeklädnader eller något annat, och industriens män komma helt säkert att begagna sig av Trelleborgsfabrikens i bokens slutord gjorda inbjudningar till samarbete för att ernå en tillfredsställande lösning av hithörande frågor.

Kautschukboken, som omfattar cirka 80 sidor text och illustrationer, kan rekvireras direkt från fabriken.

Tidskriften utkommer med 9 nummer årligen.

Årsprenumeration kan ske antingen genom postverket eller direkt hos Centralstyrelsens Expedition, Nybrogatan 50, Stockholm 5. Prenumerationspriset är 4: — kr. för enskilda exemplar och 2: — kr. pr ex., då minst 5 ex. samtidigt rekvireras.

Annonseriserna pr gång üro:

Första eller sista annonsidorna — efter överenskommelse.

Helsida	60 kr.		Kvartsida	15 kr.
Halvsida	30 „		Åttondelssida	8 „

Vid annonsering minst 4 ggr lämnas 15 % rabatt.

Eftertryck ur tidskriften medgives endast om källan anges.